ĢENERĀLADVOKĀTA NĪLO JĒSKINENA [*NIILO JÄÄSKINEN*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2015. gada 17. septembrī [1]

Lieta C-312/14

Banif Plus Bank Zrt.
pret
Márton Lantos un Mártonné Lantos

(Ráckevei Járásbíróság (Ungārija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Pieņemamība — Ieguldītāju aizsardzība — Ārvalstu valūtā izteikts aizdevuma līgums — Finanšu instrumenta jēdziens saskaņā ar Direktīvas 2004/39/EK 4. panta 1. punkta 17) apakšpunktu — Ieguldījumu pakalpojuma jēdziens saskaņā ar Direktīvas 2004/39 4. panta 1. punkta 2) apakšpunktu — Apstākļi, kuros šādu pakalpojumu sniedzējiem ir pienākums veikt to atbilstības klientiem pārbaudi — Līgumu spēkā esamība, ja ir pārkāpti šie noteikumi — Sankcijas saskaņā ar Direktīvas 2004/39 51. pantu

I – **Ievads**

1. Ráckevei Járásbíróság (Ungārija) [Rakeves rajona tiesa] šajā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu tostarp jautā, kuri [finanšu] instrumenti ietilpst Direktīvas 2004/39 [2] piemērošanas jomā. Tā arī jautā, vai no šīs pašas direktīvas izriet pienākums novērtēt ieguldījumu pakalpojumu un finanšu produktu atbilstību atsevišķiem klientiem. Tiesai tiek lūgts sniegt nolēmumu strīda par [tāda] aizdevuma ārvalstu valūtā [nolīguma] kontekstā, kurš ticis noslēgts automašīnas iegādes finansēšanai. Tomēr, tā kā gan attiecīgo faktu, gan valsts tiesiskā regulējuma izklāsts nav precīzs, manuprāt, šis lūgums [sniegt prejudiciālu nolēmumu] nav pieņemams.

2. Ņemot vērā iepriekš minēto, lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir skarta sarežģīta ekonomiska un sociāla problēma, kas ir ļoti svarīga daudzās dalībvalstīs. Diemžēl lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu un pamatlieta nesniedz atbilstošu iespēju, lai varētu attīstīt Tiesas judikatūru šajā jautājumā, kam būtu jāattiecas uz ES patērētāju aizsardzības tiesību aktiem, it īpaši Direktīvu 2008/48 [3], nevis tiesību aktiem par ieguldītāju aizsardzību.

1 — Oriģinālvaloda – angļu.

2 — Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 21. aprīļa Direktīva 2004/39/EK, kas attiecas uz finanšu instrumentu tirgiem un ar ko groza Padomes Direktīvas 85/611/EEK un 93/6/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2000/12/EK un atceļ Padomes Direktīvu 93/22/EEK (OV L 145, 1. lpp.).

3 — Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 23. aprīļa Direktīva 2008/48/EK par patēriņa kredītlīgumiem un ar ko atceļ Padomes Direktīvu 87/102/EEK (OV L 133, 66. lpp.). Turpretī Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 4. februāra Direktīva 2014/17/ES par patērētāju kredītlīgumiem saistībā ar mājokļa nekustamo īpašumu un ar ko groza Direktīvas 2008/48/EK un 2013/36/ES un Regulu (ES) Nr. 1093/2010 (OV L 60, 34. lpp.), kurā ir nodaļa par aizdevumiem ārvalstu valūtā, noteikti nav piemērojama šajā lietā.

II – **Atbilstošās tiesību normas**

A – *ES tiesības*

1) Direktīva 2004/39

3. Direktīvas 2004/39 preambulas 2. un 31. apsvērumā ir noteikts šādi:

"(2) Pēdējo gadu laikā vairāk ieguldītāju ir kļuvuši aktīvi finanšu tirgos, un tiem tiek piedāvāta arvien kompleksāks un plašāks pakalpojumu un instrumentu klāsts. Ņemot vērā šo attīstību, Kopienas tiesiskajam regulējumam jāaptver visa uz ieguldītājiem vērsto darbību joma. Tālab jāparedz saskaņošanas pakāpe, kas vajadzīga, lai ieguldītājiem nodrošinātu augstu aizsardzības līmeni un ļautu ieguldījumu sabiedrībām sniegt pakalpojumus visā Kopienā, kura ir vienotais tirgus, piederības valsts uzraudzībā. Paturot prātā iepriekš minēto, Direktīva 93/22/EEK jāaizvieto ar jaunu direktīvu.

[..]

(31) Viens no šīs direktīvas mērķiem ir aizsargāt ieguldītājus. Pasākumi, ko veic, lai aizsargātu ieguldītājus, jāpielāgo katras ieguldītāju kategorijas specifikai (mazajiem ieguldītājiem, profesionāļiem un darījumu partneriem)."

4. Direktīvas 2004/39 1. pantā ir noteikts:

"1. Šī direktīva attiecas uz ieguldījumu sabiedrībām un regulētiem tirgiem.

2. Turpmāk uzskaitītie noteikumi attiecas arī uz kredītiestādēm, kam atļauja izsniegta saskaņā ar Direktīvu 2000/12/EK, ja tās sniedz vienu vai vairākus ieguldījumu pakalpojumus un/vai veic ieguldījumu darbības:

— [..]

— II sadaļas II nodaļa, izņemot 23. panta 2. punkta otro daļu,

— [..]."

5. Direktīvas 2004/39 4. panta 1. punkta 2), 6) un 17) apakšpunktā ir šādas definīcijas:

"2) "Ieguldījumu pakalpojumi un darbības" ir jebkurš pakalpojums un darbība, kas minēta I pielikuma A iedaļā un kas attiecas uz kādu I pielikuma C iedaļā minēto instrumentu.

[..]

6) "Darījumu veikšana savā vārdā" ir tirdzniecība, izmantojot pašu kapitālu, kuras rezultātā ir veikti darījumi ar vienu vai vairākiem finanšu instrumentiem.

[..]

17) "Finanšu instrumenti" ir instrumenti, kas noteikti I pielikuma C iedaļā."

6. Direktīvas 2004/39 II sadaļas II nodaļas "Ieguldītāju aizsardzības nodrošināšanas noteikumi" 2. iedaļā ir ietverts 19. pants "Profesionālās ētikas normu īstenošana, sniedzot ieguldījumu pakalpojumus klientiem". Tā 4., 5. un 9. punktā ir noteikts šādi:

"4. Sniedzot konsultācijas par ieguldījumiem vai nodrošinot ieguldījumu portfeļa pārvaldi, ieguldījumu sabiedrība iegūst vajadzīgo informāciju par klienta vai potenciālā klienta zināšanām un pieredzi ieguldījumu jomā saistībā ar konkrētā veida produktu vai pakalpojumu, tā finansiālo stāvokli un ieguldījumu mērķiem, lai sabiedrība varētu ieteikt klientam vai potenciālajam klientam ieguldījumu pakalpojumus un finanšu instrumentus, kas ir tam piemēroti.

5. Dalībvalstis nodrošina, ka ieguldījumu sabiedrības, sniedzot ieguldījumu pakalpojumus, kas nav 4. [punktā] minētie, lūdz klientam vai potenciālajam klientam sniegt informāciju par viņa zināšanām un pieredzi ieguldījumu jomā saistībā ar piedāvātā vai pieprasītā pakalpojuma konkrētā veida produktu vai pakalpojumu, lai ieguldījumu sabiedrība varētu novērtēt, vai paredzētais ieguldījumu pakalpojums vai produkts ir piemērots klientam.

Ja ieguldījumu sabiedrība, pamatojoties uz informāciju, kas gūta saskaņā ar iepriekšējo daļu, uzskata, ka attiecīgais produkts vai pakalpojums nav piemērots klientam vai potenciālajam klientam, ieguldījumu sabiedrība brīdina klientu vai potenciālo klientu. Šo brīdinājumu var sniegt standartizētā formātā.

Ja klients vai potenciālais klients nolemj nesniegt informāciju, kas minēta pirmajā daļā, vai ja viņš sniedz nepietiekamu informāciju par savām zināšanām un pieredzi, ieguldījumu sabiedrība brīdina klientu vai potenciālo klientu par to, ka šāds lēmums nedos iespēju sabiedrībai noteikt, vai paredzētais pakalpojums vai produkts ir viņam piemērots. Šo brīdinājumu var sniegt standartizētā formātā.

[..]

9. Ja ieguldījumu pakalpojumu piedāvā kā daļu no finanšu produkta, uz kuru jau attiecas citi Kopienas tiesību aktu noteikumi vai kopīgi Eiropas standarti, kas saistīti ar kredītiestādēm un patēriņa kredītiem attiecībā uz klientu riska novērtējumu un/vai prasībām sniegt informāciju, uz šo pakalpojumu papildus neattiecas šajā pantā norādītie pienākumi."

7. Direktīvas 2004/39 51. panta 1. punktā dalībvalstīm ir noteikts pienākums nodrošināt, ka var veikt attiecīgos administratīvos pasākumus vai piemērot administratīvus sodus atbildīgajām personām, ja nav ievēroti noteikumi, kas pieņemti, īstenojot šo direktīvu. Dalībvalstis nodrošina, ka šie pasākumi ir efektīvi, samērīgi un preventīvi [4].

8. "Ieguldījumu pakalpojumi un darbības", kas ir uzskaitītas I pielikuma A iedaļā, ietver "darījumu veikšanu savā vārdā". Starp B iedaļā minētajiem papildpakalpojumiem ir "ārvalstu valūtas maiņas pakalpojumi, ja tie ir saistīti ar ieguldījumu pakalpojumu sniegšanu". C iedaļā noteiktajos finanšu instrumentos ir ietverti "iespēju līgumi, standartizēti nākotnes līgumi, mijmaiņas līgumi, nestandartizēti procentu likmes nākotnes līgumi un jebkādi citi atvasināti līgumi, kas saistīti ar vērtspapīriem, valūtām, procentu likmēm vai ienesīgumu vai citiem atvasinātiem instrumentiem, finanšu indeksiem vai finansiāliem pasākumiem un par ko var norēķināties ar fizisku piegādi vai skaidrā naudā".

4 — Tas neietekmē dalībvalstu atļaujas atsaukšanas procedūras vai to tiesības piemērot krimināltiesiskas sankcijas.

2) Direktīva 2008/48

9. Direktīvas 2008/48 1. pantā "Priekšmets" ir noteikts šādi:

"Šīs direktīvas mērķis ir saskaņot dažus dalībvalstu normatīvo aktu un administratīvo procedūru aspektus saistībā ar līgumiem, kas attiecas uz patēriņa kredītu."

10. Direktīvas 2008/48 2. pantā "Darbības joma" ir noteikts:

"1. Šo direktīvu piemēro kredītlīgumiem.

2. Šo direktīvu nepiemēro:

[..]

(h) kredītlīgumiem, kurus noslēdz ar ieguldījumu sabiedrībām, kā definēts 4. panta 1. punktā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2004/39/EK (2004. gada 21. aprīlis), kas attiecas uz finanšu instrumentu tirgiem [9], vai ar kredītiestādēm, kā definēts Direktīvas 2006/48/EK 4. pantā, nolūkā dot iespēju ieguldītājam veikt darījumu attiecībā uz vienu vai vairākiem instrumentiem, kas uzskaitīti Direktīvas 2004/39/EK I pielikuma C iedaļā, ja ieguldījumu sabiedrība vai kredītiestāde, kas piešķir kredītu, ir iesaistīta šādā darījumā;

[..]."

11. Direktīvas 2008/48 3. pantā "Definīcijas" ir noteikts:

"Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

[..]

(c) "kredītlīgums" ir līgums, ar ko kreditors piešķir vai apsola piešķirt patērētājam kredītu atlikta maksājuma, aizdevuma vai citas tamlīdzīgas finansiālas vienošanās veidā; izņemot līgumus par ilglaicīgu pakalpojumu sniegšanu vai tāda paša veida preču piegādi, ja patērētājs maksā par šādiem pakalpojumiem vai precēm līguma noteikumu darbības laikā, maksājot pa daļām."

B – *Valsts tiesības*

12. Ungārijas Republikas Civilkodeksa [5] (turpmāk tekstā – "Civilkodekss") 231. pantā ir noteikts šādi:

"1. Ja vien nav noteikts citādi, tad naudas parādi ir jāatmaksā tajā valūtā, kas ir likumīgais maksāšanas līdzeklis saistības izpildes vietā.

2. Parādi, kuri ir noteikti citā valūtā vai zeltā, tiek konvertēti saskaņā ar valūtas maiņas kursu (cenu), kas ir piemērojams maksāšanas vietā un laikā."

13. Kúria kā Ungārijas Augstākā tiesa savā spriedumā 6/2013 PJE ieviesa obligātu valsts judikatūras interpretāciju ar aizdevuma līgumiem ārvalstu valūtā. Pamatojoties uz Civilkodeksa 231. pantu, *Kúria* aizdevuma līgumus ārvalstu valūtā klasificēja kā valūtas aizdevumus. Tā noteica, ka, pamatojoties uz šiem valūtas aizdevumiem, pastāv saistības ārvalstu valūtā, bet, atšķirībā no faktiska valūtas aizdevuma

5 — *A Magyar Köztársaság Polgári Törvénykönyvről szoló 1959. évi IV. (Ptk.).*

(kurā ir ietverta faktiska izpildes klauzula, kas ir piemērojama ārvalstu valūtai), aizdevuma līguma, kas ir izteikts ārvalstu valūtā, valūta ir konkretizēta kā valūta, kurā ir jāizpilda maksājuma saistības, bet valūta, kurā maksājumi tiek faktiski veikti, ir forints. Tādējādi *Kúria* šo darījumu interpretēja tādējādi, ka ārvalstu valūtā reģistrētā naudas plūsma ir fiktīva un naudas plūsma forintos ir faktiska.

III – **Fakti, tiesvedība un prejudiciālie jautājumi**

14. Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir teikts, ka "2008. gada 11. jūnijā, pamatojoties uz 1959. gada Likuma IV par Ungārijas Republikas Civilkodeksu 523. pantu [..], finanšu iestāde *Banif Plus Bank Zrt.* (turpmāk tekstā – "banka"), prasītāja, noslēdza aizdevuma līgumu ārvalstu valūtā ar pirmo atbildētāju – klientu, kuram ir Ungārijas pilsonība. Aizdevuma līguma mērķis bija konkretizēt aizdevuma nosacījumus par aizdevuma summas izsniegšanu (pakalpojuma sniegšana) un aizdevuma atmaksāšanu (atlīdzība). Aizdevuma līguma noteikumos bija iekļauti būtiski līguma noteikumi saistībā ar (reģistrētu) fiktīvu naudas plūsmu ārvalstu valūtā un faktisko naudas plūsmu forintos".

15. Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu tālāk ir noteikts, ka "aizdevuma izsniegšanas brīdī banka summu ārvalstu valūtā, kas bija līdzvērtīga tai, kas bija jāmaksā forintos, aprēķināja saskaņā ar valūtas maiņas kursu noteiktajā dienā un saskaņā ar Civilkodeksa 231. pantu. [Pēc tam] banka iepirka no klienta šo valūtu, kas (bija reģistrēta viņa vārdā un) viņa kontā, izmantojot faktisko valūtas maiņas kursu ārvalstu valūtas pirkšanai, kas bija piemērojams aizdevuma izsniegšanas brīdī (darījums atbilstoši noteiktajam valūtas maiņas kursam), un līdzvērtīgu summu forintos izmaksāja klientam. [Vēlāk] banka klientam pārdeva šo valūtu, kas bija reģistrēta viņa vārdā, apmaiņā pret forintiem, izmantojot faktisko valūtas maiņas kursu ārvalstu valūtas pirkšanai, kas bija piemērojams aizdevuma atmaksas brīdī (darījums atbilstoši nākotnes valūtas maiņas kursam, kas ir piemērojams aizdevuma atmaksas brīdī), lai klients varētu izpildīt savas saistības atmaksāt ārvalstu valūtu, kas iepriekš tikušas reģistrētas viņa vārdā".

16. Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu papildus ir teikts, ka, "ņemot vērā, ka aizdevuma līgumam ārvalstu valūtā, kas ir pamatlietas priekšmets, ir naudas tirgus dimensija (tas ietver aizdevumu) un, iespējams, kapitāla tirgus dimensija (tas sastāv no valūtas maiņas kursa darījumiem), var rasties šaubas par finanšu instrumenta un ieguldījumu darbības, kas tiek veikta, izmantojot finanšu instrumentu, jēdzienu interpretāciju".

17. Šajos apstākļos iesniedzējtiesa uzdeva Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

1) Vai ir jāuzskata, ka "finanšu instrumenta" jēdzienā atbilstoši [Direktīvas 2004/39] 4. panta 1. punkta 2. apakšpunktam (ieguldījumu pakalpojumi un darbības) un 17. apakšpunktam (finanšu instrumenti), kā arī tās I pielikuma C iedaļas 4. punktam (nākotnes līgumi, atvasināti instrumenti) ietilpst klientam izteikts piedāvājums par (valūtas maiņas) darījumu, kas, izteikts aizdevuma līguma ārvalstu valūtā juridiskajā formā, izpaužas kā tagadnes darījums aizdevuma veikšanas brīdī un kā nākotnes darījums aizdevuma atmaksas brīdī un kas tiek veikts, noteiktu ārvalstu valūtas summu konvertējot forintos, tādējādi pakļaujot klienta aizdevumu kapitāla tirgus sekām un riskiem (valūtas riskiem)?

2) Vai atbilstoši [Direktīvas 2004/39] 4. panta 1. punkta 6) apakšpunktā (darījumu veikšana savā vārdā) un I pielikuma A iedaļas 3. punktā (darījumu veikšana savā vārdā) noteiktajam darījumu veikšana savā vārdā saistībā ar pirmajā jautājumā aprakstīto finanšu instrumentu ir jāuzskata par ieguldījumu pakalpojumu vai darbību?

3) Vai finanšu iestādei ir jāveic [Direktīvas 2004/39] 19. panta 4. un 5. punktā noteiktā atbilstības pārbaude, ņemot vērā, ka nākotnes valūtas līgums – kas ir ar atvasinātajiem finanšu instrumentiem saistīts ieguldījumu pakalpojums – tika piedāvāts kā daļa no cita finanšu produkta (proti, aizdevuma līguma) un ka atvasinātais instruments pats par sevi ir uzskatāms par sarežģītu

finanšu instrumentu? Vai [Direktīvas 2004/39] 19. panta 9. punkts ir jāuzskata par nepiemērojamu, jo, tā kā riski, kurus klients uzņemas saistībā ar aizdevumu un finanšu instrumentu, būtiski atšķiras, atbilstības pārbaude ir nozīmīga tiktāl, ciktāl līgumā ir iekļauts atvasināts instruments?

4) Vai [Direktīvas 2004/39] 19. panta 4. un 5. punkta pārkāpums nozīmē, ka aizdevuma līgums starp banku un klientu ir jāatceļ?"

18. Rakstveida apsvērumi tika saņemti no atbildētājiem *Márton Lantos* un *Mártonné Lantos*, Ungārijas, Vācijas, Polijas un Apvienotās Karalistes valdībām un Komisijas. Tiesas sēde nav notikusi.

IV – **Pieņemamība**

19. Manuprāt, lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu nav pieņemams šādu iemeslu dēļ.

20. Es atgādinu, ka informācijai, kura ir ietverta lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu, ir jāsniedz Tiesai, dalībvalstīm un citām personām, kam ir tiesības iesniegt apsvērumus, skaidru izpratni par pamatlietas faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem un ir jānorāda iemesli, kas valsts tiesai ir likuši šaubīties par atbilstošo Eiropas Savienības tiesību normu interpretāciju un uzskatīt par nepieciešamu uzdot Tiesai prejudiciālu jautājumu. Ir svarīgi atzīmēt, ka informācija, kas ir ietverta lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu, ir paredzēta ne tikai tam, lai Tiesai ļautu sniegt noderīgas atbildes, bet arī, lai dalībvalstu valdībām, kā arī citām ieinteresētajām personām dotu iespēju iesniegt savus apsvērumus atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 23. pantam [6].

21. Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu satura prasības ir skaidri noteiktas Reglamenta 94. pantā un ir arī atspoguļotas Eiropas Savienības Tiesas Ieteikumos valsts tiesām saistībā ar prejudiciālās tiesvedības ierosināšanu [7]. It īpaši no šo ieteikumu 22. punkta skaidri izriet, ka lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu, "vienlaikus saglabājot koncentrētu formu, tomēr ir jābūt pietiekami pilnīgam un tam ir jāietver visa nozīmīgā informācija, lai ļautu Tiesai, kā arī personām, kas ir tiesīgas iesniegt apsvērumus, *labi saprast* pamatlietas faktiskos un tiesiskos apstākļus" (mans izcēlums).

22. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pamats prejudiciāla nolēmuma tiesvedībai Tiesā. Tādēļ valsts tiesai pašā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir jāpaskaidro pamatlietas faktiskie un tiesiskie apstākļi un jāsniedz vismaz paskaidrojumu minimums par to Savienības tiesību normu izvēles iemesliem, kuras tā lūdz interpretēt, kā arī par saikni, ko tā konstatējusi starp šīm tiesību normām un tai iesniegtajā strīdā piemērojamajiem valsts tiesību aktiem [8]. Tiesa ir nospriedusi, ka valsts tiesām "skrupulozi" ir jāievēro prasības attiecībā uz lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu saturu [9], taču, manuprāt, lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatlietā neatbilst šīm prasībām.

6 — Skat. rīkojumu *Herrenknecht* (EU:C:2014:2353, 14., 15. un 17. punkts un tajos minētā judikatūra).

7 — OV 2012, C 338, 1. lpp.

8 — Rīkojums *Talasca* (C-19/14, EU:C:2014:2049, 20. punkts un tajā minētā judikatūra).

9 — Turpat, 21. punkts.

23. Ierobežotā faktiskā informācija, kas ir sniegta lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu, ir atkārtota šo secinājumu 14.–16. punktā [10]. Tādējādi lūgumā trūkst daudz faktiskās informācijas, kas ir nepieciešama, lai uz uzdotajiem jautājumiem varētu lietderīgi atbildēt. Šeit es domāju, piemēram, precīzus strīdīgā līguma noteikumus un detalizētu izklāstu par to, kas starp pusēm ir noticis, ja tas ir beidzies ar tiesvedību par to attiecīgajām juridiskajām tiesībām un pienākumiem [11]. Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu nav pat informācijas par ārvalstu valūtu, kurā līgums tika noslēgts [12].

24. Komisija savos rakstveida apsvērumos apgalvo, ka tā ir iepazinusies ar valsts tiesas lietas dokumentiem, un Komisija tādējādi daļēji ir kompensējusi faktu trūkumu. Tomēr lietas materiāli netika nodoti dalībvalstu valdībām. Tām bija jāpieņem lēmumi par to, vai iestāties šajā lietā, pamatojoties uz lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu un vispārīgām zināšanām par patērētājiem izsniedzamajiem aizdevumiem ārvalstu valūtā.

25. Turklāt, kā vairākas valdības ir norādījušas to rakstveida apsvērumos, iesniegtie fakti dažos aspektos nav saprotami. Rezultātā ir radusies problēma ar iesniegto jautājumu konsekvenci.

26. Pirmkārt, Ungārijas valdība atzīmē, ka valsts tiesa atsaucas uz valsts tiesību normām par ieguldījumu aizdevumiem un mijmaiņas līgumiem ārvalstu valūtā, neprecizējot, vai aplūkojamais līgums pieder pie kādas no šīm kategorijām. Otrkārt, Vācijas valdība atsaucas uz faktu, ka lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir norādīts, ka aizdevuma līgums ārvalstu valūtā sastāvot no naudas pirkuma aizdevuma izsniegšanas brīdī un nākotnes pirkuma aizdevuma atmaksas brīdī. Atbilstoši šīs valdības apgalvotajam ir grūti saprast, kādēļ valsts iesniedzējtiesa uzskata, ka pastāv nākotnes valūtas pirkums, kad tā skaidro, ka tiek piemērots maiņas kurss, kas ir spēkā atmaksas brīdī. Ungārijas valdībai arī ir grūti saprast, vai valsts tiesa uzskata, ka pušu vienošanās ir nākotnes darījums ārvalstu valūtā (ārpusbiržas tirgū), vai arī tā vienkārši vēlas atsaukties uz šī jēdziena juridisko definīciju [13].

27. Otrkārt, nav pietiekamas konsekvences un faktu precizitātes, lai Tiesa varētu nolemt, vai darījums, kas ir aprakstīts lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu, ir uzskatāms par "finanšu instrumentu" Direktīvas 2004/39 izpratnē. Kā ir norādīts Vācijas un Apvienotās Karalistes rakstveida apsvērumos, nav skaidrības par to, kāda veida darījumu banka ir noslēgusi ar parādnieku, un pastāv zināma divdomība. Vācijas valdība piebilst, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu dažkārt rada iespaidu, ka būs runa par ārvalstu valūtas pirkšanu un pārdošanu, bet tajā pašā laikā ir runa par fiktīvu naudas plūsmu. Nav skaidrs, kādas valūtas pirkšana un maksājumu plūsma ir faktiski notikusi. Apvienotā Karaliste uzskata, ka nav skaidrs, vai vienošanās ietver divus atsevišķus instrumentus vai vienu jaukta veida instrumentu un vai tiešām runa ir par tagadnes darījuma un nākotnes darījuma kombināciju, nevis divu tagadnes darījumu kombināciju.

28. Papildus tam lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu norādīto valsts tiesību normu piemērotība ir neskaidra, jo nav izklāstīts, kā tās ir saistītas ar iespējami piemērojamajām ES tiesību normām. Tādēļ tiem, kam nav padziļinātu zināšanu Ungārijas tiesībās, nav viegli saprast lūgumu [14].

10 — Skaidrības labad piebildīšu, ka puses ir īsumā izklāstījušas atšķirīgos viedokļus par šo juridisko problēmu, ieskaitot arī ļoti īsu atsauci uz to atšķirīgajiem uzskatiem par Direktīvas 2004/39 piemērojamību. Dokumentā ir arī dažu Ungārijas acīmredzami atbilstošo tiesību normu kopsavilkums, bet vairāk nekā.

11 — Atbilstoši parādnieku sniegtajiem apsvērumiem pamatlieta ir par bankas aizdevuma atgūšanu. *Márton Lantos* ir galvenais parādnieks, bet banka, pamatojoties uz valsts tiesību normām par laulāto solidāro atbildību par kredītu, kas attiecas uz laulāto mantu, ir cēlusi prasību arī pret *Mártonne Lantos*. Viņu apsvērumos ir arī līguma noteikumu izklāsts, tikai īsi aplūkojot atbilstošās aizdevuma līguma klauzulas. Pēdējais minētais ir pievienots parādnieku rakstisko apsvērumu pielikumā.

12 — Lai arī lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu nekas nav teikts par attiecīgo ārvalstu valūtu, saskaņā ar vairākiem rakstveida apsvērumiem darījums tika veikts Šveices frankos.

13 — Man personīgi ir grūti saprast, kādēļ parādniekiem vajadzēja bankas aizdevumu, ja viņi paši varēja bankai pārdot attiecīgo summu Šveices frankos. Lūgumā ir teikts, ka "[pēc tam] banka iepirka no klienta šo valūtu". Tomēr Komisija atzīmē, ka atbilstoši valsts [tiesas] lietas materiāliem aizdevums tika piešķirts Šveices frankos, bet tas tika izmaksāts un bija jāatmaksā Ungārijas forintos. Atbilstoši parādnieku apsvērumiem aplūkojamais darījums vismaz daļēji līdzinās instrumentam ar ieguldījumu Šveices frankos.

14 — Jānorāda, ka Ungārijas rakstveida apsvērumos atbilstošo tiesību normu izklāsts ir daudz detalizētāks nekā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu, bet šī valdība uzskata, ka lūgums nav pieņemams tostarp tādēļ, ka nav skaidrības par tajā minēto valsts tiesību normu atbilstību.

29. Un, visbeidzot, nav iespējams atbildēt uz jautājumu par to, vai bankai ir jāveic Direktīvas 2004/39 19. panta 4. un 5. punktā noteiktā atbilstības pārbaude vai arī no šī pienākuma tā ir atbrīvota saskaņā ar šīs pašas direktīvas 19. panta 9. punktu, jo lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu trūkst informācijas. Šajā gadījumā Tiesai ir jānosaka, vai ir piemērojama Direktīva 2004/39 vai kāds cits ES juridiskais instruments patērētāju tiesību aizsardzībai, kā, piemēram, Direktīva 2008/48. Kā būs redzams no turpmākās diskusijas, es no pieejamās informācijas saprotu, ka Direktīva 2004/39 neattiecas uz šo strīdu, bet gan to drīzāk regulē Direktīva 2008/48. Tālāk es secinu, ka valsts tiesību akti, ar kuriem tiek īstenota Direktīva 2004/39, attiecas uz ieguldījuma aizdevumiem [15]. No otras puses, šādi aizdevumi neietilpst Direktīvas 2008/48 piemērošanas jomā, bet tie nav arī definēti kā finanšu pakalpojumi vai finanšu instrumenti Direktīvā 2004/39. Ņemot to vērā, es neuzskatu, ka Tiesai ir pietiekama informācija, lai tā atbildētu uz trešo jautājumu.

V – **Analīze**

A – *Ievada apsvērumi*

30. Gadījumā, ja Tiesa tomēr uzskatītu, ka prejudiciālie jautājumi ir pieņemami, es īsumā iztirzāšu juridiskos aspektus, kas, manuprāt, varētu būt piemēroti, lai uz tiem atbildētu.

31. Pirmkārt, es hipotētiski pieņemšu, ka lieta ir par ārvalstu valūtā izteiktu aizdevumu, kas ir izsniegts fiziskai personai, precīzāk, – patērētājam. Atbildētāju rakstveida apsvērumos pamatlietā patiešām ir norādīts, ka aizdevuma līguma mērķis bija finansēt automašīnas iegādi [16].

32. Atgādināšu, ka ģenerāladvokāts N. Vāls [*N. Wahl*] lietā *Kásler* un *Káslerné Rábai* (C-26/13, EU:C:2014:85, 1. punkts) norādīja, ka "šī lieta ir saistīta ar piedāvājumu noslēgt ārvalstu valūtās izteiktus patēriņa kredītlīgumus. Šāda veida līgumu izmantošana, kas ir salīdzinoši bieži sastopama prakse atsevišķās Eiropas Savienības dalībvalstīs un ko aizņēmēji pirmšķietami varētu uzskatīt par pievilcīgu, ņemot vērā procentu likmi, kas ir zemāka par parasti piemērojamo, pēc 2000. gadu beigās notikušās starptautiskās finanšu krīzes radīja problēmas daudzām privātpersonām saistībā ar ievērojamo atsevišķu valūtu vērtības kritumu salīdzinājumā ar attiecīgo ārvalstu valūtu (it īpaši Šveices franku). Šīm privātpersonām nācās veikt tādus ikmēneša maksājumus, kas bija izteikti valsts valūtā, kuri bija ievērojami augstāki, nekā tie būtu bijuši, ja tie tiktu aprēķināti, pamatojoties uz iepriekš pastāvošo maiņas likmi, kas bija piemērojama aizdevuma izmaksas brīdī. Sekas bija tādas, ka refleksīvo seku dēļ būtiski tika ietekmēta atsevišķu dalībvalstu banku nozare" [17].

33. Ungārijas likumdevējs patiešām ir reaģējis uz Ungārijas mājsaimniecību smago parādu slogu, pieņemot tiesību aktu paketi, kas galvenokārt ir vērsta uz parādos nokļuvušu mājokļu īpašnieku aizsardzību. Pieņemtie pasākumi dod iespēju tostarp parādu ārvalstu valūtā galīgi atmaksāt saskaņā ar fiksētiem, atvieglotiem maiņas kursiem valdības garantētas shēmas ietvaros un veikt ārvalstu valūtās

15 — Skat. 2007. gada Likuma CXXXVIII, kas stājies spēkā 2007. gada 1. decembrī un ar kuru Ungārijas tiesībās tikusi transponēta Direktīva 2004/39 (*a befektetési vállalkozásokról és az árutőzsdei szolgáltatókról, valamint az általuk végezhető tevékenységek szabályairól szóló 2007. évi CXXXVIII. Törvény*), 4. panta 6. punktu.

16 — Atbildētāju rakstveida apsvērumos pamatlietā ir teikts, ka *Márton Lantos* 2008. gada 11. jūnijā ar banku noslēdza patēriņa kredītlīgumu, kas izteikts Šveices frankos, lai finansētu mehāniskā transportlīdzekļa iegādi.

17 — Ģenerāladvokāts N. Vāls tālāk paskaidroja (secinājumu 2. zemsvītras piezīmē), ka iesniedzējtiesa šajā lietā ir norādījusi, ka Ungārijas mājsaimniecību aizņēmumi no kredītiestādēm, kā tas izriet no *Magyar Nemzeti Bank* (Ungārijas Valsts banka) sniegtās informācijas par 2012. gada otro pusgadu, veidoja 32,56 % no nacionālā kopprodukta (NKP) un no tiem ārvalstu valūtās, kā *Kásler* pamatlietā, izsniegto aizdevumu īpatsvars bija 18,54 % no NKP, tas ir, 5289 miljardi HUF. Runājot konkrētāk par Šveices frankos izsniegtajiem aizdevumiem, tie tika plaši piedāvāti ne tikai Ungārijā, bet arī citās dalībvalstīs, tostarp Polijā un Horvātijā.

izteiktu hipotekāro kredītu piespiedu konvertāciju. Vēl vairāk, ar šiem aktiem ir ierobežota mājokļa nekustamā īpašuma izmantošana par nodrošinājumu un nodrošināti subsidētas procentu likmes aizdevumi forintos, kā arī sociālais atbalsts parādniekiem, kuri tiek izlikti [no īpašumiem], jo tiem ir radušās grūtības atmaksāt ārvalstu valūtās izteiktus aizdevumus [18].

34. Otrkārt, ir noderīgi atgādināt monetāro saistību tiesību pamatkoncepcijas, proti, par *norēķinu valūtu*, kas nosaka monetārās saistības lielumu, un *maksājumu valūtu*, kas ir tās izpildes veids [19]. Norēķinu valūtas nošķiršana no maksājumu valūtas klauzulā par valūtu dod kreditoram iespēju pārnest ārējās un/vai iekšējās maksājumu valūtas vērtības krišanās risku uz parādnieku, kas savukārt var gūt labumu no zemākas nominālās procentu likmes. Tādēļ atsevišķās dalībvalstīs tiek plaši izmantoti ārvalstu valūtā izteikti aizdevumi. Valūtas klauzula nozīmē, ka parādnieks uzņemas saistību maksāt nenoteiktu, bet nosakāmu naudas summu. Tomēr tā ir finansiāla saistība, kuru var tikt nomaksāta ar attiecīgu naudas summu maksājumu valūtā [20].

35. Pamatojoties uz iepriekšminēto, konkrētā faktiskā situācija šķietami līdzinās aizdevumam, ko banka izsniegusi patērētājam un kura norēķinu valūta ir Šveices franks, kura vērtība nosaka aizdevuma kapitālu un tā maksājumus, bet maksājuma valūta ir Ungārijas forinti.

B – *Finanšu instrumenta un ieguldījumu pakalpojuma jēdzieni (pirmais un otrais jautājums)*

36. Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir norādīts, ka valsts iesniedzējtiesa uzskata, ka Šveices franku fiktīvās plūsmas līdzinās finanšu instrumentam, kas šajā gadījumā acīmredzami ir tāds atvasināts instruments kā nākotnes valūtas darījums starp banku un klientu, kurš rīkojas savā vārdā un acīmredzami ārpusbiržas tirgū [21] vai līdzīgi.

37. Šeit man ir jāsāk ar būtiskāko punktu. Direktīvas 2004/39 mērķis ir ieguldītāju aizsardzība [22]. Ieguldītājs šīs regulas izpratnē ir kāds, kas iegulda vai plāno ieguldīt savu paša vai aizņemtu kapitālu finanšu instrumentā ar mērķi gūt ienākumus vai vismaz saglabāt kapitāla vērtību. Lietas materiālos ir norādīts, ka klientam nebija nolūka ieguldīt kapitālu, bet viņa mērķis bija aizņemties no bankas naudas summu, kas bija nepieciešama ilglietojamas patēriņa preces, proti, automašīnas, iegādes finansēšanai. Es neesmu pārliecināts, vai tas, ko vēlējās pateikt parādnieki savos apsvērumos, bija tas, ka kāds no lietas dalībniekiem būtu norēķinājies Šveices frankos. Lai arī strīda atrisināšanai tas nav juridiski izšķiroši, tomēr, manuprāt, ieguldījumu aizsardzība atbilstoši Direktīvai 2004/39 nav domāta situācijām, kad patērētāji finansē savu pašu patēriņu pretstatā ieguldījumiem, kas ekonomikas izpratnē ir uzkrāšanas veids.

38. Ņemot vērā iepriekš minēto, valsts iesniedzējtiesa un atbildētājs pamatlietā rada iespaidu, ka viņi pamatojas uz pieeju, ka pastāv nākotnes valūtas darījums, kas līdzinās atvasinātam līgumam Direktīvas 2004/39 I pielikuma C iedaļas 4) punkta izpratnē [23]. Manuprāt, šāda pieeja nav juridiski atbalstāma turpmāk izklāstīto iemeslu dēļ.

18 — Skat. papildus citām iniciatīvām 2011. gada jūnija likumu LXXV par valūtas maiņas kursa fiksēšanu ārvalstu valūtā izteiktu hipotekāro aizdevumu [finanšu] instrumentu aprēķinam un mājokļu īpašumu piespiedu pārdošanu, Valdības dekrēts Nr. 341/2011 par mājokļu procentu subsīdijām un 2013. gada Likums CLXXIII par maiņas kursa ierobežošanas mehānismu.

19 — Proctor, Ch., Kleiner, C., Mohs, Fl. (izd.), *Mann on the Legal Aspect of Money. Seventh edition*. Oksforda, Oxford University Press, 2012, 127. lpp.

20 — *Mann on the Legal Aspect of Money*, 104. lpp. Direktīvas 2014/17 4. panta 28. punktā "aizdevums ārvalstu valūtā" ir definēts kā kredītlīgums, kurā kredīts ir vai nu denominēts valūtā, kura nav tā valūta, kurā patērētājs gūst ienākumus vai uzglabā aktīvus, no kuriem ir jāatmaksā kredīts, vai denominēts valūtā, kas nav tās dalībvalsts valūta, kuras rezidents ir patērētājs.

21 — Lūgumā ir atsauce uz vairākām valsts tiesību normām par nākotnes valūtas darījumiem, kas tiek veikti ārpusbiržas tirgū.

22 — Skat. Direktīvas 2004/39 preambulas 2. un 31. apsvērumu.

23 — Skat. iepriekš 16. punktu. Turklāt atbildētāji pamatlietā norāda, ka darījums ir jaukta veida līgums, kurš sastāv, no vienas puses, no kredītlīguma un, no otras puses, no nākotnes maiņas kursa darījuma un valūtas riska pārnešanas, un pēdējie minētie elementi ir finanšu pakalpojumi, kas attiecas uz finanšu instrumentiem.

39. Es atgādinu, ka saskaņā ar Direktīvas 2004/39 4. panta 1. punkta 2) apakšpunktu "ieguldījumu pakalpojumi un darbības" ir jebkurš pakalpojums un darbība, kas minēti I pielikuma A iedaļā un kas attiecas uz kādu no I pielikuma C iedaļā minētajiem instrumentiem. "Darījumu veikšana savā vārdā" atbilstoši Direktīvas 2004/39 4. panta 1. punkta 6) apakšpunktam ir tirdzniecība, izmantojot pašu kapitālu, kuras rezultātā ir veikti darījumi ar vienu vai vairākiem finanšu instrumentiem. "Finanšu instrumenti" atbilstoši 4. panta 1. punkta 17) apakšpunktam ir instrumenti, kas noteikti I pielikuma C iedaļā".

40. Uz aplūkojamo darījumu (ārvalstu valūtā izteikts aizdevuma līgums, kas ir piešķirts patērētājam, vai tā nākotnes darījuma sastāvdaļa, ja tas var tikt juridiski nodalīts no aizdevuma) var attiekties tikai viena no Direktīvas 2004/39 normām, proti, direktīvas I pielikuma C iedaļas 4. punkts. Atbilstoši tam finanšu instrumenti ietver "iespēju līgumus, standartizētus nākotnes līgumus, mijmaiņas līgumus, nestandartizētus procentu likmes nākotnes līgumus un *jebkādus citus atvasinātus līgumus*, kas saistīti ar vērtspapīriem, valūtām, procentu likmēm vai ienesīgumu vai citiem atvasinātiem instrumentiem, finanšu indeksiem vai finansiāliem pasākumiem un par ko var norēķināties ar fizisku piegādi vai skaidrā naudā" (mans slīpinājums).

41. Manuprāt, nav jāanalizē, tieši kurā no I pielikuma C iedaļas 4. punkta kategorijām aplūkojamie finanšu darījumi ietilpst. Tie visi ir atvasinātie līgumi vai instrumenti un, kā ir norādīts Polijas rakstveida apsvērumos, atvasinātie instrumenti ir tie instrumenti, kuri var tikt izmantoti riska ierobežošanas un spekulatīviem mērķiem, jo bāzes aktīva *nākotnes cena, kurss vai vērtība ir fiksēta iepriekš* [24].

42. Tas nozīmē bāzes aktīva paredzamo faktisko cenu, kursu vai vērtību, kas atšķiras no pielīgtās nākotnes cenas, kursa vai vērtības. Šis apstāklis rada atvasinātā instrumenta neatkarīgu ekonomisku vērtību, kas atšķiras no līgumā noteiktās un kas ir jāizpilda tikai nākotnes datumā un saskaņā ar tā faktisko vērtību ar bāzes aktīvu saistītā darījuma izpildes dienā [25].

43. Valūtas darījumos, kuri ir iekļauti pamatlietas aizdevuma darījumā, katram Šveices frankos denominētās monetārās saistības maksājumam bija jānotiek Ungārijas forintos saskaņā ar kursu, kas ir piemērojams brīdī, kad ir jāatmaksā aizdevums vai tā maksājumi. Šī piesaiste Šveices franku faktiskajam kursam atņem darījumam nākotnes līguma raksturu. Tā tas ir tādēļ, ka darījuma šķietamajai nākotnes līguma daļai nav atšķirīgas juridiskas vai ekonomiskas vērtības saistībā ar parādu kā tādu [26]. Kā Vācija pareizi norāda, būtībā tiek prasīts ārvalstu valūtā denominētu aizdevumu atmaksāt valsts valūtā, bet saskaņā ar faktisko kursu maksājuma dienā, un tādējādi tam nav būtiskas atšķirības no klasiska aizdevuma ārvalstu valūtā.

24 — Kā norāda Vācija, par atvasinātajiem instrumentiem ES tiesībās nav nevienas juridiski saistošas definīcijas, bet daudzos ES tiesību instrumentos ir atsauce uz šo jēdzienu. Finanšu un ekonomikas literatūrā ir daudzas definīcijas. Piemēram, saskaņā ar Starptautiskā Valūtas fonda pieņemtajām definīcijām "pastāv divas plašas atvasināto finanšu instrumentu iespējas. Nākotnes darījumā, kas ir beznosacījuma, divi darījumu partneri vienojas noteiktā datumā apmainīt noteiktu daudzumu bāzes aktīva (nekustama īpašuma vai finanšu instrumenta) par līgumā noteikto cenu (bāzes cenu). Iespējas līgumā pircējs iegādājas no pārdevēja tiesības pirkt vai pārdot (atkarībā no tā, vai iespēja ir pirkšanas vai pārdošanas iespēja) konkrētu aprakstīto preci pēc bāzes cenas konkrētā datumā vai pirms tā. Atšķirībā no parādinstrumentiem, atvasinātie finanšu instrumenti neuzkrāj ienākumus no ieguldījuma; kā arī nav jāatmaksā pamatsumma". Skat. *Financial Derivatives. A Supplement to the fifth edition (1993) of the Balance of Payments Manual*. Starptautiskais Valūtas fonds, 2000, FD3. punktu. Tas ir pieejams interneta vietnē http://www.imf.org/external/pubs/ft/fd/2000/finder.pdf.

25 — Ja A piešķir B aizdevumu EUR 100 000 (norēķinu valūta), kas ir atmaksājams ASV dolāros (maksājumu valūta) pēc kursa, kas ir spēkā atmaksāšanas dienā, B ir jāatmaksā USD 100 000, ja šajā datumā kurss ir USD 1/EUR, bet USD 120 000, ja kurss ir USD 1,2/EUR. Ja A un B aizdevuma līgumā vienojas, ka atmaksas kurss būs USD 1,2/EUR neatkarīgi no faktiskā kursa, kurš būs piemērojams šajā dienā, kas juridiski līdzinās nākotnes valūtas darījumam, tad nākotnes valūtas darījuma klauzulai atmaksāšanas dienā ir nulles dolāru vērtība, ja faktiskais kurss ir USD 1,2/EUR (jo EUR 100 000 ir ekvivalenti 120 000 USD). Tomēr, ja kurss šajā dienā ir USD 1/EUR, tad darījuma nākotnes darījuma daļai ir atsevišķa EUR/USD 20 000 vērtība, jo kreditors papildus EUR 100 000 kapitālam (kas ir ekvivalenti USD 100 000, kuri ir jāmaksā parādniekam) iegūst arī USD 20 000 (ekvivalenta summa EUR valūtā), kas ir starpība starp fiksēto kursu un faktisko kursu.

26 — Pieņemot, ka nepastāv kapitāla kustības ierobežojumi vai valūtas kontrole.

44. Patiešām šķiet, ka apgalvotais nākotnes līgums ir tikai sarežģīts veids, kā formulēt ārvalstu valūtas klauzulu, kas ir piemērojama aizdevumam, un pārnest no kreditora uz parādnieku valūtas risku, kas ir saistīts ar valsts valūtas vērtības krišanos [27].

45. Runājot par otro jautājumu, ir jāatgādina, ka saskaņā ar Direktīvas 2004/39 4. panta 1. punkta 2) apakšpunktu "Ieguldījumu pakalpojumi un darbības" ir jebkurš pakalpojums un darbība, kas minēti I pielikuma A iedaļā un kas attiecas uz kādu no I pielikuma C iedaļā minētajiem instrumentiem. Tādēļ iepriekš minēto iemeslu dēļ nepastāv finanšu instruments Direktīvas 2004/39 I pielikuma C iedaļas izpratnē, arī šī pielikuma A iedaļa nav piemērojama. Tādējādi direktīva vispār nav piemērojama.

46. Tādēļ, ja ir jāsniedz atbilde uz pirmo un otro jautājumu, tad, manuprāt, uz tiem jāatbild tādējādi, ka ārvalstu valūtā izteikts aizdevums, kas tiek piešķirts un atmaksāts valsts valūtā saskaņā ar faktisko kursu maksājuma dienā, nav finanšu instruments un neietver finanšu instrumentu vai finanšu pakalpojumu Direktīvas 2004/39 izpratnē un tādēļ direktīva šim darījumam nav piemērojama.

C – *Direktīvas 2004/39 19. panta 9. punkta interpretācija (trešais jautājums)*

47. Trešais jautājums attiecas uz finanšu iestādes pienākumu veikt Direktīvas 2004/39 19. panta 4. un 5. punktā noteikto atbilstības pārbaudi. Atbilstoši jautājumam tā būtu noteikti jāveic, ja finanšu instruments ticis piedāvāts kā daļa no cita finanšu produkta (proti, aizdevuma līguma). Kā es esmu skaidrojis iepriekš, man šāds darījuma raksturojums šķiet juridiski nepareizs un direktīva nav piemērojama situācijā, kāda ir radusies pamatlietā.

48. Turklāt valsts tiesa jautā, vai Direktīvas 2004/39 19. panta 9. punkts ir vai nav piemērojams. Saskaņā ar Direktīvas 2004/39 19. panta 9. punktu, ja ieguldījumu pakalpojums tiek piedāvāts kā daļa no finanšu produkta, uz kuru jau attiecas citi Kopienas tiesību aktu noteikumi vai kopīgi Eiropas standarti konkrētajās jomās, tad 19. pantā norādītie pienākumi nav piemērojami. Atbilstoši trešajam jautājumam riski, kurus klients uzņemas saistībā ar aizdevumu un finanšu instrumentu, būtiski atšķiras, un tādēļ atbilstības pārbaude ir nozīmīga, ja līgumā ir iekļauts atvasināts instruments. Arī šeit jautājums ir uzdots, balstoties uz iepriekš minēto pieņēmumu par to, ka pastāv finanšu instruments; es tam nepiekrītu.

49. Šo iemeslu dēļ Tiesai nav jāatbild uz šo prejudiciālo jautājumu. Tomēr es izteikšu šādus papildu apsvērumus.

50. Tiesa spriedumā *Genil 48* un *Comercial Hostelera de Grandes Vinos* (C-604/11, EU:C:2013:344, 48. punkts) norādīja, ka "[..] Direktīvas 2004/39 19. panta 9. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, *pirmkārt*, ieguldījumu pakalpojums tiek piedāvāts kā daļa no finanšu produkta tikai tad, ja tas ir tā neatņemama sastāvdaļa brīdī, kad šis finanšu produkts tiek piedāvāts klientam, un, *otrkārt*, Savienības tiesību normām un kopīgiem Eiropas standartiem, uz kuriem ir atsauce šajā noteikumā, jāļauj novērtēt klientu risku un/vai tiem jāiekļauj prasības informācijas jomā, kas ietver arī tādu ieguldījumu pakalpojumu, kurš ir aplūkojamā finanšu produkta neatņemama daļa, lai uz šo pakalpojumu neattiecinātu minētajā 19. pantā norādītos pienākumus" (mans izcēlums).

51. Konkrētā lieta atbilst abiem nosacījumiem. *Pirmkārt*, apgalvotais nākotnes valūtas līgums bija aizdevuma darījuma neatņemama sastāvdaļa brīdī, kad tas tika piedāvāts klientam. Es uzsveru, ka aizdevuma mērķis bija finansēt automašīnas iegādi un tas ir apstāklis, kas kvalificē to kā patēriņa kredītlīgumu. Tādēļ nav jāapspriež, vai aizdevumi, kuri ir piešķirti ieguldīšanai finanšu instrumentos, kā tādi vai pēc analoģijas ietilptu Direktīvas 2004/39 piemērošanas jomā.

27 — Tomēr tas neierobežo kreditora risku, kas saistīts ar attiecīgās ārvalstu valūtas vērtības krišanos pret valsts valūtu.

52. Otrkārt, Direktīvā 2008/48 par patēriņa kredītlīgumiem ir noteiktas informācijas prasības, kas attiecas uz tādiem aizdevumu darījumiem, kādi ir konkrētajā lietā [28]. Finanšu iestādēm tādējādi ir pienākums nodrošināt informāciju par aizdevumiem, ieskaitot klientu ārvalstu valūtās izteiktās saistības vai darījumus, un novērtēt to kredītspēju.

53. Šo iemeslu dēļ atbilstoša atbilde uz trešo jautājumu ir, ka atbilstoši Direktīvas 2004/39 19. panta 9. punktam atbilstības pārbaude saskaņā ar šo pantu nav nepieciešama tādos apstākļos, kādi ir pamatlietā.

D – *Civiltiesiskās sankcijas Direktīvas 2004/39 pārkāpuma gadījumos (ceturtais jautājums)*

54. Iesniedzējtiesa ceturtajā jautājumā vaicā, vai direktīvas 19. panta 4. un 5. punkta pārkāpums nozīmē, ka aizdevuma līgums starp banku un klientu ir jāatceļ.

55. Direktīvas 2004/39 51. panta 1. punktā ir noteikta administratīvo sodu piemērošana atbildīgajām personām, ja nav ievēroti noteikumi, kas pieņemti šīs direktīvas īstenošanai. Tomēr Direktīvā 2004/39 nav ietverts pienākums piemērot civiltiesiskas sankcijas.

56. Kā Tiesa ir norādījusi spriedumā *Genil 48* un *Comercial Hostelera de Grandes Vinos* (C-604/11, EU:C:2013:344, 57. punkts), "[..] Direktīvas 2004/39 [..] 51. pantā nav precizēts nedz tas, ka dalībvalstīm būtu jāparedz līgumiskās sekas, ja tiek noslēgti līgumi, ar kuriem netiek ievēroti no valsts tiesību aktiem, ar ko transponē Direktīvas 2004/39 19. panta 4. un 5. punktu, izrietošie pienākumi, nedz tas, kādas šīs sekas varētu būt. Tā kā šis jautājums Savienības tiesību aktos nav reglamentēts, tad katras dalībvalsts iekšējā tiesiskajā kārtībā ir jāparedz līgumiskās sekas, kādas iestājas šo pienākumu neizpildes gadījumā, ievērojot līdzvērtības un efektivitātes principus".

57. Tādēļ atbilde uz ceturto jautājumu būtu tāda, ka katras dalībvalsts iekšējā tiesiskajā kārtībā ir jāreglamentē līgumiskās sekas, kādas iestājas, ja ieguldījumu pakalpojumu piedāvājošā ieguldījumu sabiedrība neizpilda Direktīvas 2004/39 19. panta 4. un 5. punktā paredzētās prasības novērtēšanas jomā, neievērojot līdzvērtības un efektivitātes principus.

58. Neņemot vērā iepriekš minētos papildu apsvērumus, manuprāt, lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir jāatzīst par nepieņemamu.

VI – **Secinājumi**

59. Šo iemeslu dēļ es ierosinu Tiesai atzīt *Ráckevei Járásbíróság* lūgumu par prejudiciālu jautājumu uzdošanu lietā C-312/14 par nepieņemamu.

28 — Direktīvas 2008/48 4. pantā ir plašs pienākumu uzskaitījums par reklāmām. 5. un 6. pantā ir noteikti pienākumi par informāciju, kura ir jānodrošina patērētājam pirms kredītlīguma noslēgšanas. Šī informācija konkrēti ietver noteikumus, ar ko tiek noteikta aizņēmuma likmes piemērošana (5. panta 1. punkta f) apakšpunkts), pienākumu izmantot papildpakalpojumus, lai iegūtu kredītu vai iegūtu kredītu ar izsludinātajiem noteikumiem un nosacījumiem (5. panta 1. punkta k) apakšpunkts). Visbeidzot, 8. pantā kreditoram ir prasīts novērtēt patērētāju kredītspēju pirms līgumu noslēgšanas ar tiem.